

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Vuoden 2026 talousarvioesitys

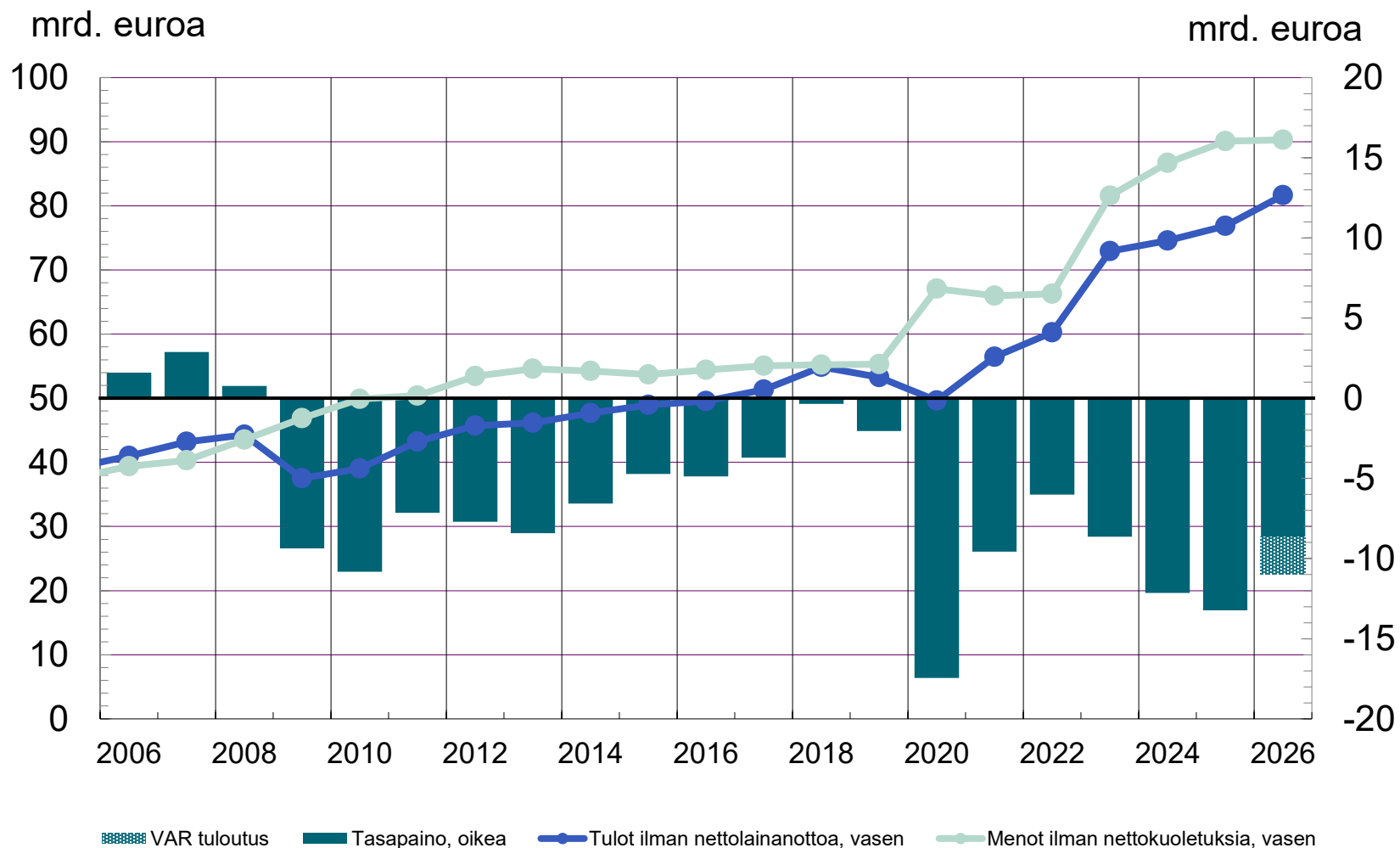
RIIKKA PURRA, VALTIOVARAINMINISTERI
VALTIOVARAINVALIOKUNTA
23.9.2025

Valtion budjettitalous

- Tulot 81,6 mrd. euroa
 - Kevään kehukseen nähden -1,4 mrd. euroa
 - Taustalla uusi talousennuste ja heikentyneet arviot verotulokertymistä.
- Menot 90,3 mrd. euroa
 - Kevään kehukseen nähden +0,3 mrd. euroa.
 - Uudet sopeutustoimet vähentävät menoja, mutta automaattiset tekijät kasvattavat niitä.
- Tasapaino -8,7 mrd. euroa
 - -11,0 mrd. euroa (ilman 2,3 mrd. euron VAR-tuloutusta)
 - -1,7 mrd. euroa kevään kehukseen nähden

Budjettitalouden tulot, menot ja tasapaino

Tasapaino (mrd. euroa):

2020 (TP):	-17,4
2021 (TP):	-9,6
2022 (TP):	-6,0
2023 (TP):	-8,6
2024 (TP):	-12,1
2025 (LTA II):	-13,2
2026 (TAE):	-8,7 (-11,0)

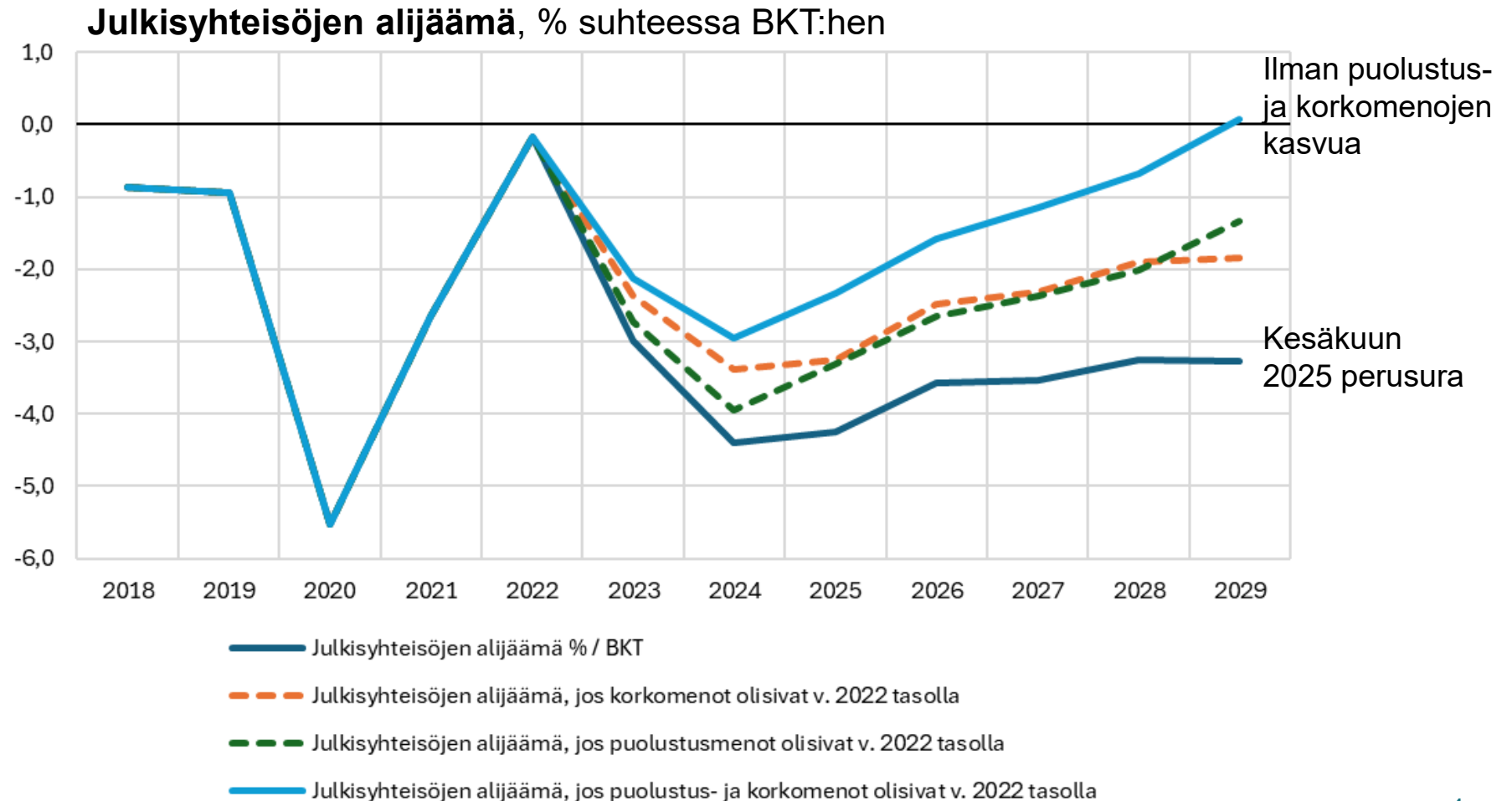
Vuoden 2026 tiedoista on poistettu lakkautettavasta Valtion asuntorahastosta tehtävä kertaluonteinen 2,3 mrd. euron tuloutus.

Vuosilta 2022 ja 2023 poistettu varautuminen sähkön johdannaismarkkinoille toimiville yhtiöille myönnettäviin lainoihin ja varauksen purku. Vaikka varaus jäi käyttämättä kokonaan järjestely kasvatti vuonna 2022 menoja ja vuonna 2023 tuloja 10 mrd. eurolla.

Lähde: Valtiovarainministeriö 22.9.2025

Puolustus- ja korkomenojen kasvu ylläpitää alijäämää

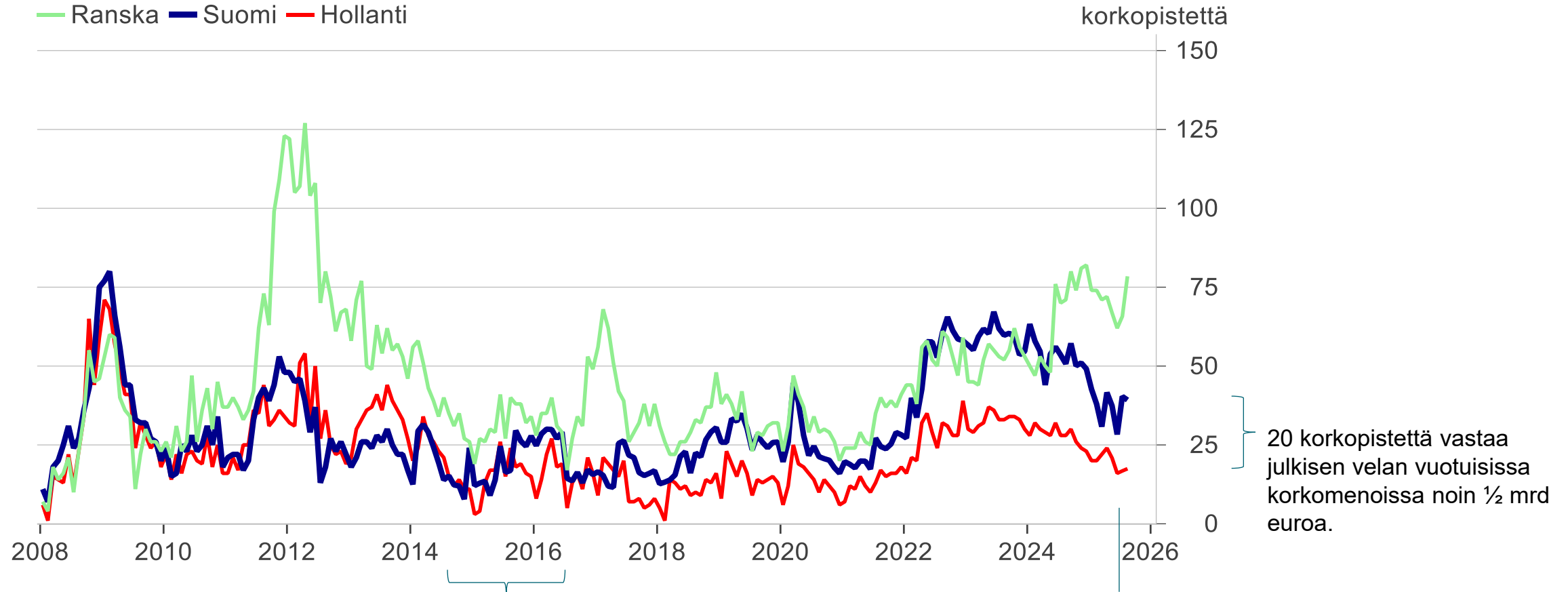
- Jos puolustus- ja korkomenot olisivat vuoden 2022 tasolla suhteessa BKT:hen, julkisyhteisöjen rahoitusasema lähestyisi tasapainoa tulevina vuosina.
- Alijäämää ylläpitää myös se, että valtaosa valtion budjetin menoista on sidottu johonkin indeksiin.

Luottoluokituksen heikentyminen korostaa tarvetta saada velkasuhde laskuun

Valtionlainojen 10v korkoero Saksaan

— Ranska — Suomi — Hollanti

S&P, Fitch ja Moody's heikensivät Suomen valtion luottoluokituksen toiseksi parhaaseen luokkaan.

Fitch heikensi Suomen luottoluokituksen kolmanneksi parhaaseen luokkaan.

Hallitus päätti syksyn 2025 budjettiriihessä uusista 1 mrd. euron sopeutustoimista vuodelle 2027

- Vastuullisen taloudenpidon jatkaminen on välttämätöntä, jotta suomalaisten turvallisuudesta ja tärkeistä palveluista pystytään huolehtimaan jatkossakin.
 - Suomen luottoluokituksen heikentyminen ja EU:n yhteiset taloussäännöt edellyttävät vastuullisen talouspolitiikan jatkamista myös tulevilla vaalikausilla.
- Julkisen talouden tilanne on heikentynyt puoliväliriihen päätösten jälkeen.
 - Valtiovarainministeriön kesäkuun ennusteen perusteella velkasuhteen vakauttaminen vuonna 2027 vaatii toteutuakseen n. 1 mrd. euron verran uusia sopeutustoimia.
- Hallitus on sitoutunut velkaantumiskehityksen taittamiseen ja päätti siksi uusista julkisen talouden velan kertymistä vähentävistä n. 1 mrd. euron sopeutustoimista vuodelle 2027.
 - Ilman hallituksen toimia Suomen velkaantuminen uhkasi kasvaa hallitsemattomasti.

Uudet sopeutustoimet kohdistuvat etenkin korkotukilainavaltuuteen ja yritystukiin

(milj. euroa)

	2026	2027
Korkotukilainavaltuudet	0	365
Yritystuet	31	141
Kehitysyhteistyö ja kotouttaminen	20	50
Haittaverot, huoltovarmuusmaksu ja suurituloisten eläkeläisten verotus	50	126
Valtion eläkerahaston ja Metsähallituksen tuloutukset	8	120
T&K-rahoitus	25	95
Kela-korvaukset	60	60
Sote-erikoistumiskoulutus + lääkekorvausten ehdolliset palautukset	30	30
Virastojen toimintamenot (virastorakenneselvitys)	0	25
Yhteensä	224	1 012

Hallituksen säästöpäätösten vaikutus kaikkineen merkittävä vuonna 2026

- Hallituksen eri vaiheissa päättämät sopeutustoimet vähentävät valtion budjetin määräraahatarvetta n. 1 mrd. eurolla vuonna 2026 vuoteen 2025 verrattuna.
 - Arvio sisältää vain suoraan valtion budjettiin vaikuttavat menosäästöt, mutta huomattava osa toimista näkyy muualla.
 - Toimien mittaluokka vastaa pitkälti aiemmin päätettyä.
- Hallituksen eri vaiheissa päättämät sopeutustoimet vähentävät valtion budjettitalouden menoja yhteensä n. 3,5 mrd. euroa vuoden 2026 tasolla.

Nostoja aiemmin päätetyistä säästöistä vuoden 2026 budjetissa 1/2

- Varsinaisen kehitysyhteistyön määrärahasäästöt kasvavat hallitusohjelmassa ja keväällä 2025 päätetyn seurauksena yhteensä 123 milj. eurolla.
 - Lisäksi kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksuihin ja rahoitusosuuksiin ehdotetaan 10 milj. euron kertaluonteista vähennystä.
 - Myös hallitusohjelmassa ja keväällä 2024 päätetyt valtionavustussäästöt kasvavat v. 2026 hallinnonaloittain seuraavasti:
- Hallitusohjelmassa ja keväällä 2024 päätetyt valtionavustussäästöt kasvavat: OKM: 65 milj. eurolla, MMM: 6,5 milj. eurolla ja STM: 35 milj. eurolla.
 - OKM:n säästöstä korkeakoulutuksen osuus on 52,7 milj. euroa. Valtionavustussäästön lisäksi korkeakoulujen perusrahoitusta vähennetään 30 milj. eurolla.
 - STM:n valtionavustussäästöstä 10 milj. euroa on osa keväällä 2025 päätetyn kasvutoimien rahoitusta.

Nostoja aiemmin päätetyistä säästöistä vuoden 2026 budjetissa 2/2

- Toimintamenosäästöjä kohdistuu vuodelle 2026 yhteensä 399 milj. euroa.
 - Tämä on 127 milj. euroa enemmän kuin vuodelle 2025.
- Hyvinvointialueiden tehtäviä ja velvoitteita vähennetään (nettona runsaat -70 milj. euroa).
 - Tavoitteena on myös henkilöstön riittävyyden turvaaminen tulevaisuudessa.
- Kuntien valtionosuutta vähennetään 75 milj. euroa osana kevään 2025 puoliväliriihen kasvutoimien rahoitusta.
- Toimeentulotuen kokonaisuudistuksessa toimeentulotuen hakijalle on tarkoitus säätää aiempaa vahvempi velvoite hakea ensisijaisia etuuksia, kuten työttömyysturvaetuuksia.
 - Uudistus vahvistaa julkista taloutta arviolta 48 milj. euroa v. 2026.

Puolustusmateriaalihankintojen tilausvaltuudet ehdotetaan nostettavan 6 mrd. euron tasolle

- Moninkertaistaisi vuoden 2025 varsinaisessa talousarviossa olevan noin 0,4 mrd. euron tilausvaltuuden.
- Tavoitteena on mahdollistaa suorituskykyjen pitkäjänteinen kehittäminen.
- Tilausvaltuuksista alkaa aiheutua merkittävimmin menoja vuosikymmenen lopulta eteenpäin.
- Tilausvaltuuksien noston myötä Suomen puolustusmenot suhteessa bruttokansantuotteeseen etenevät kohti vuosikymmenen lopun 3 prosentin tavoitetta.

Hallituksen investointiohjelma

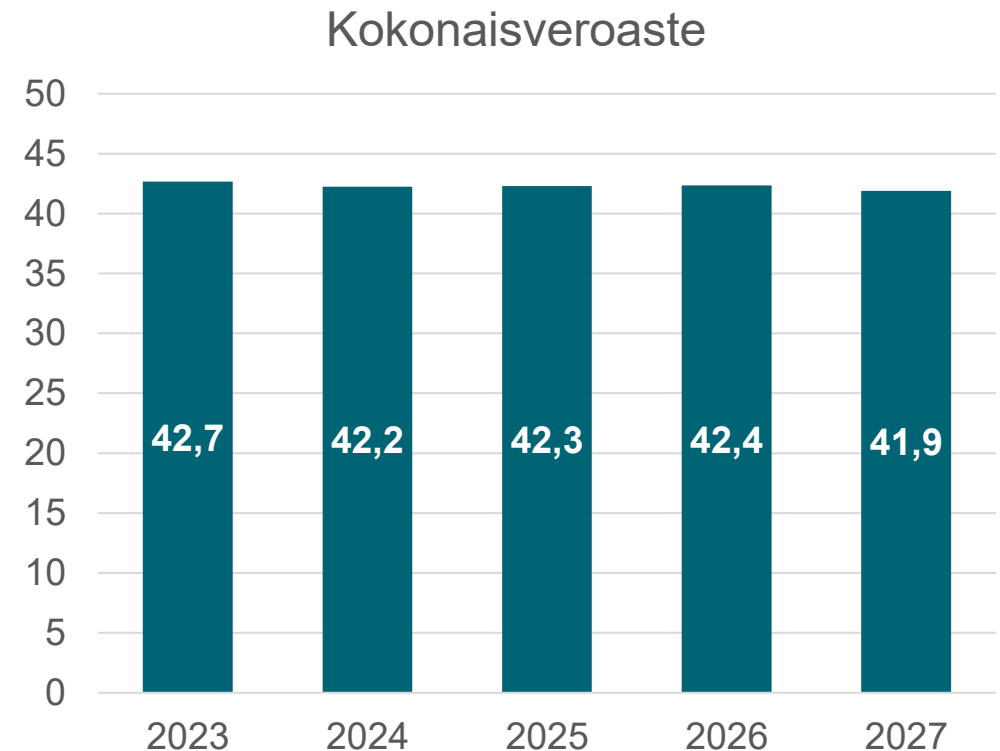
- Investointiohjelmaan ehdotetaan yhteensä 261,2 milj. euroa uusina valtuuksina ja määrärahoina.
 - Kohteista on pitkälti linjattu kevään 2025 julkisen talouden suunnitelman yhteydessä.
- Rahoitusta ehdotetaan mm. seuraaviin kohteisiin:
 - Pääradan kehittämiseen 100 milj. euron valtuus ja 5 milj. euron määräraha.
 - Savon radan nopeuden ja kapasiteetin nostoon 40,8 milj. euron valtuus ja 1 milj. euron määräraha.
 - Väyläverkon korjausvelan purkamiseen 118 milj. euroa.
 - Romutuspalkkioon 20 milj. euroa.
 - Kela-korvausten uudistamiseen ja yli 65-vuotiaiden Kela-korvauksiin perustuvaan valtakunnalliseen valinnanvapauskokeiluun valtion rahoitusosuutena 61,9 milj. euroa sekä Kelan toimintakuluihin n. 0,8 milj. euroa.
- Investointiohjelman valtuudet ja määrärahat nousevat TAE 2026:n myötä yht. 3,9 mrd. euroon.
- Investointiohjelman rahoittamiseksi vuodelle 2026 ehdotetaan budjetoitavaksi 1,72 mrd. euroa tuloja.

Täsmätoimia työllisyyden kohentamiseksi

- 18–29-vuotiaiden rekrytointitukeen (väh. puoleksi vuodeksi) 30 milj. euroa.
- Rakentamista vauhditetaan nostamalla v. 2026 korkotukivaltuutta 1 mrd. eurosta 1,135 mrd. euroon ja lisäämällä takauslainojen myöntövaltuuksia 100 milj. eurosta 300 milj. euroon.
- Pienten yrittäjien työllistämiskykyä parannetaan (mm. rahoitus).
- Mahdollistetaan yli 25-vuotiaiden työttömien opiskelu nykyistä laajemmin avoimissa korkeakouluopinnoissa.
- Työnhakijalle paremmat kannusteet koko- tai osa-aikaiseen yritystoimintaan.
- Lokakuun loppuun mennessä uusi kasvu- ja työllisyystoimien kokonaisuus.

Valtion verotusta kevennetään n. 1 mrd. eurolla vuonna 2026

- Hallitus päätti puoliväliriihessä keväällä 2025 talouskasvua tukevista veronkevennyksistä sekä veronkiristyksistä niiden osittaiseksi rahoittamiseksi.
 - Työn verotuksen merkittävä (n. 1 mrd. euron) kevennys parantaa työnteon kannustimia ja kasvattaa ostovoimaa.
- Hallitusohjelman veromuutoksista suurin osa on jo toteutettu, mutta joitakin muutoksia tulee voimaan vuosina 2026 ja 2027.

Kaiken kaikkiaan hallitus keventää työn verotusta vaalikauden aikana merkittävästi

- Hallitus on keventänyt tai keventää työn verotusta vaalikauden aikana yhteensä noin 1 590 miljoonalla eurolla.
- Lisäksi työssäkäyvien lapsiperheiden verotusta kevennetään työtulovähennyksen lapsikorotuksella noin 190 milj. eurolla.
- Toisaalta hallitus on tehnyt myös erilaisia työn verotukseen kohdistuvia kiristäviä toimenpiteitä, kuten ammattiliittojen jäsenmaksujen vähennyskelpoisuuden poistamisen, työsuhdepyöräedun verovapauden poistamisen sekä työhuonevähennyksen rajaamisen.

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Kiitos!

VM.FI | @VMUUTISET